

FUNERAL.

Investigator: Timoci

-intervieweed: Samisoni Vulumanabiau.....Waya, Yasawa.

ULUTAGA: NA VEIKA EDAU VAKAYACORI BALETA NI MATE EDUA NA TAMATA.

- mevaka ni sa mate edua na tamata sa narawa ni tukuni sara yani na kenai tukutuku. Oqori me vakau yani vua na nona Momo kei na nona Nei, nai tukutuku ni mate edau vakaraitaki kina na wa ni veiwekani. Ko ira na gole tiko mai oqo era na rawa ni gole sara ena dua na vanua yawa sara mevaka beka mai dua tale na koro. Ia ni sa mate gona edua na tamata sa na vakayacori sara vua na kena cakacaka taucoko ka gadrevi tu kina. Oqori ko ira kece na gole tiko mai era na lai vakacabora tiko yani na nodra kani loloma vua na wekadratou samai mate oqo. Ia na veika kece oqori mevaka nai yau kei na ~~xxx~~ veika kece era dau kauta yani ki na vale e vakayacori tiko mai kina so mate edau yacana tiko na Reguregu. Ni sa oti koya ka sa yacova mai na gauna me sa lai vakaisulutaki sara yani na yago ni mate me lai vakayacori sara yani naveibulu. Eke sa na qai vakaisulutaki tale na yago ni mate mevaka edua na tamata sea vakarau me lai vakamau ena kena totoka na nona i sulu.
- edau tu beka na nona i olo na yago ni mate se vakacava ?

Cont'd Page 2.

- Ni sa vakarau kau yani na yago ni mate, eke sa na yaco sara me vakaisulutaki na yagona. Eke sa yaco sara na kena vakarautaki mai na nona i sulu ka sa vakaisulu oti sa qai mai solegi yani na yagoni mate ena ibe kei na kumi lelevu. Oqori me kena tarovi ni ra gole tale ki na koro. Ni sa yacova yani na bogi lima yani na tamata sa mate sa na qai gole yani edua na wekana me lai cula na nona i bulubulu, oqori me kakua tale ni dua na kena leqa ena loma ni koro. Ena kena mai cula talega oqori sa na rawa me kilai kina ke dua na tamata e vakayacora vua edua na ka ca. Eke sa na kilai sara kina kevaka edua e cakava na ka koya. Eso qai dau cakava yani na ka koya me rawa ni rawa kina nna nona i cakacaka. Kevaka mada edau cakava riko beka eso na qaravi ni nona cakacaka eke sa na saga sara toka ko koya me lai tara na yago ni mate koya. Koya gona era dau qaqarauni sara vakamatua ko ira na wekani mate meratou raica na tikina oqo.
- Na cava beka era na mai cakava ko ira na gole mai ena Reguregu ?
- Ko ira na mai Reguregu oqori era na mai vakacabora e liu na nodra sevusevu na yagona mamaca. Oqori edau vakayacori taumada ni ra sa gole mai ki na Reguregu. Na nodra sa dau vakacabora yani na nodra kani Reguregu sa qai dau vakayacori tale mai edua na tabua veiratou na wekani edua tale na tabua ka vakatokai tu me Sa. Oqori me kani nodratou kani vakavinavinaka na taukei ni mate.

Cont'd Page 3.

- Vakaevei beka na kakana me dau tabu ni ra kania, veira na tara na yago ni mate ?
- Edau vakabibitaki naveiqaravi vua na tamata ka dau keli bulubulu. Ni sa oti mai na keli ka sa lai vakayacori talega kina na veibulu sa na lai vakayacori sara edua na magiti kei na dua na yaqona me lai nodratou vuluvulu ko iratou na keli bulubulu. Ni sa vakayacori oti na ka ogo sa na qai dau mai vakatarai iratou tale ena nodratou tara na kedratou kakana. Edau dodonu meratou qai mai rawa ni tara na nodratou i yaya ni oti na ka me vakayacori veiratou baleta naveibulu. Ni sa na lai vakayacori veiratou na ka kece oqori sa oti koya eratou sa na qai mai tiko yani ena vanua kacaka tikokina na so mate. Eke kevaka eratou yalo dei na taukei ni mate eratou sa na rawa sara ni tukuna yani meratou cakava na nodratou vakacabora yani na nodratou tabua ka me tukuni yani kivei iratou na wekadra ka yaco tiko mai kina so mate ni na vakayacori tiko na Burua. Ka ratou kereira tiko na veiwekani mera mai tiko ena siga ka vakayacori kina na Burua. Eke gona eratou sa na qai vaqara mai edua na bulumakau kei na kenaii Coi merawa niratou vakayacora kina nodratou Burua. Ni sa oti na burua era sa nawase sara na magiti vata na kena i yau. Eke eratou sa na tukuna sara yani ko iratou na wekani mate ni sa na qai vakayacori sara na nodra soqoni ena bogi drau. Eke talega eratou sa vakayacora na nodratou tabu. Mevaka beka na nodratou tabu ni ganu yaqona se me kua ni toro na kumidratou.

Cont'd Page 4.

- Eke eratou sa na qai mai tiko yani ka ratou taurivaka tiko na nodratou tabu kayacova yani na bogi drau ni wekadratou samate. Ia ni sa yacova mai na bogidrau eratou sa na qai vakayacori kina kena so levu.
- Ocei e dau tabu ?
- Ena tikina oqori eratou dau tabu ga koiratou nai wekani mate. Ni ratou sa yacova yani na bogi drau eratou sa na rawa ni gole mai meratou mai luvata na nodratou sulu veiratou na vasu.
- Na cava soti edau vakayagataki ena kena vakayacabori yani na nodratou sulu ni tabu ?
- Eke dau vakayagataki ga kina na tabua, lobi sulu, na dramu karasini, nawaiwai, na ibe kei na levu tale na ka au sega ni tukuna.
- E vakacabori vei cei ka nei cei na ka oqori ?
- Nai yau kece oqori e vakacabori yani veiratou na wekani ni tinai koya ka mate, se kivei iratou na vasu. Nai yau kece oqori sa nanodratou.
- Na cava na kena balebale ni luva ni sulu koya ?
- Eke na kena balebale ni sa rawa ni raotou vakatarai ratou tale ena nodratou tabu, baleta ni ratou sa yacova mai na bogi drau. Koya gona kevaka edua e mate ko iratou na wekani mate eratou na taurivaka tiko na nodratou tabu ka yacova sara yani na bogi drau. Nai otioti ni ka edau vakayacori ena dua na soqo ni mate sai koya na bogi drau. Ni sa oti ga bogi drau sa rawarawa na ka kece.

Cont'd Page 5.

- Mevaka gona na kena vakayacori oqori na vakabogidrau sakena vakaraitaki tiko ni oqori sa na rawa tale vei koya ka tabu tiko mo vakatarai koya mai ena nona tabu. Me sa vakayacori oti na te oqori sa na qai rawa ni toso tale nai besetoso ka mai yaco koso tu. Na soqo oqo baleta ni sa dau mate edua na tamata e dodonu me dau ka dokai ka vakavanaa taloga. Baleta gona na nona dokai gona na soqo ni mate koya ka dau sega kina ni yaco edua na leqa ni sa vakayacori tiko edua na soqo ni mate. Ena soqo taloga ni mate oqo e qai dau laurai kina na noda i tove dina vaka viti na veika dodonu meda muria balata na noda vanua. Mevaka eke ni keitou dau doka edua na soqo ni mate. Koya gona sa dodonukinameda dau doka na soqo ni mate.

Baleta gona kena vakayacori tiko kina na oqori sa na rawa ni se tale na ka na veika vakusi toka yani eke sa na rawa tale ni laurai mai kina.

Koya gona oqori ena rawa ni yaco kina ese na veika vou ena gauna ni soqo. Ni sa oti oqori sa na qai rawa tabu tiko na noda vanua kei na nona i tove dina vaka viti.

- Na cava edau vakayacori ni kau mai na yago ni mate kina nona vale dina ?

- Ni sa dau kau mai na yago ni mate eke sa qai dau mai vakacabori tale edua na tabua vua na kena turaga karatou tiko ena kena vakananumi tiko na yago ni

Cont'd Page 6.

- mate ni sa oti koya sa na qai mai kau sara yani ki na n na loma ni vale dia k ra tikomai kina ko ira na kena marama. Eke era sa na qai mai tiko yani na marama me soqova tiko na nona sa mai mate na wekadra.

Eke ni sa vakayacori oti koya era sa na yaco tale tiko ga mai ko iratou na wekani mate ko ra qol tiko mai vakayawa. Ni sa vakarau me kau yani ki bulu sa na qai tukuni yanime la vakarautaki na kena i bulubulu.

Ni sa oti koya era sa na qai golo tale tiko mai ni lakolako ni Reguregu. Oqoti era dau vakacabora tale tiko ga yani na vanua me lai caka kina na nodra i cili. Na kakana kei na vanua me ra lai tiko kina sa na vakarautaki oti tu mai veiratou na wekani mate.

Na ka kece baleta na nodra tiko eratou sa na vakarautaka ko iratou na wekani mate. Koya gona ena nodra qile tiko yani ogo era na sega ni lai tiko vakavulagi. Era na qaravi sara ga kevaka ga era tauaki ni koro koya.

- Rawa ni vakamacalataka mada na kena dau vakayacori na veika baleta ni bulubulu ?

- Ena kena sa lai keli nai bulubulu edau tukuni yani veiratou na wekani mate, ia sa qai dau tiko ga ko ira me ra lai kelia nai bulubulu. Kevaka e turaga eratou sa na tu ga ko iratou na Bati meratou lai kelia na i bulubulu ni turaga. Koya qo eda tiko tiko kina na kena mate odua na tomata kei na mate ni dua na turaga .

Cont'd Page 7.

- Na kene mate edua na turaga sa daa tu ga ko cei me qarava na na ka ya. Koye gona ni qai vakacegu yani edua na turaga sa na dai kilu sara baka na tumatax yadua na nodra i tavi. Sega tale na vakatataro kei veilakoyaki vakaveitelia, balota ni sa bale na turaga ni koro koye. Edua kilai ga ni mate edua na turaga ni sa dau qili tava wudu tu ga na lali me qai dau tai dau toka ga vate na kene dau f tagi na Davai. Na kene dau tavi na Davai oqori ei vakaraitaki tiko ni nodra lolositaka na noni sa dai bale na turaga ni nodra vanua koga. E rawa niratou tagi ga ko iratou na wakaia voleka sara baka vakakataki iratou na luvana kei koye na marana na watina se ko iratou na tacina baka. Kena vo ena sega ni rawa me soga edua na nono ni tagi. Kevaka sa rogo dai edua na nono ni tagi eke sa na qai dau vakayacora kin. edua na i totogi vakavenua. Oqori eda lewai mai veiratou na i tauki ni mate. Eke sa na qai dau golo yani koye na tamate ka vakaca na lewa sa tu me lai vakayacora mai na ka e dodonu meda vakayacora ni sa yaco tiko na soga ni mate. Oqori eso na ka e rawa ni dau yaco ena gannani mate, ni daa na turaga. Ni sa yaco tiko na ogo koye e dodonu meda qarava sara vaka vinaka na nodra i tova dina vakaviti me balota tiko eso na leqa vaka ogo e rawa ni dau yaco ena soga ni mate. Kevaka beka e sega ni namaka sa dodonu gona me na qaravana sara vaka vinaka. Kena i vakaraitaki oqori me da kuria dina na nodra vakarava dina vakavenua.

Cont'd Page 8.

- Koya juna oqori sa delona me dau qaruna sara ve' avitika na tikina oqori.

Ni sa vakayacori na lotu ni yago ni ote eka sa qai dau vakacacori eke me tala me i lavoti ni yago ni mate ni sa vakacacori yani kina vale ni lotu. Ni sa oti na kena itutaki sa kau sara yani kina bulubulu. Eke sa qai sui eku tau na vatavata ena delani bulubulu. E koya sa na qai dau lai vakacacori tale edua na tabua me keni tukyeci sobu na yago ni mate. Nevaka beka eratou sa solia yani na vekano me bulu yani kina gele. Oqori na nona i tatau na yago ni mate me sa biu yani kina loma ni qara.

- Nevaka ena gauna e liu e sega kina ni dua na vale ni lotu edau vakayacori beka kivei na kenalotu ?

- Oqo edau lai vakayacori ena nodra Bure Kalou.

Oqori edau vakayacori tiko kina nodra veiqaravi vakavanua kevaka sa yaco edua na ka baleta na nodra koro.

Na tabu edau na tamata me lako vakavoteli ena loma ni koro ni sa vakayacori tiko na ceqo ni mate.

- Na cava edau cava ni sa bulu oti na yago ni mate ?

- Na gauna sa mai bulu kina yago ni mate, sa qai lesu mai na lewe ni vanua. Sa qai yaco eke na so levu baleta na mate. Sa qai tava'i na kena ulu me nona i cegu na tamata mate. Oqori eratou tara ga na nona vasa. Oti sa qai dau cava edua na magiti me kedra na gele tiko yani ena ce mate.

Cont'd Page 9.

- Sa na qai vakayacori tiko na gunu yaqona ka yacova yani na bogi lima. Ni yacova yani na bogi lima sa na qai vakayacori kina na kena magiti veira na yaco tiko yani.
- Mevaka ko a vakamacalataka toka ko ira na dau vakadrani kau, ni ra sa dau saga mera dau lai cula na yago ni mate kevaka sa kila samitaki edua na cava edau caka veira oqo?
- Eke e rawa ni lai yadravi sara yaninai bulubulu, qori mera lai bogi lima. Dau rawa ni yaco na leqa vei koya ka via lai cula na bulubulu koya. Ia eso e qai lai yara sasataki mai na yalo ni mate me mai vakaraitaka na vuni ni nona mate. Eke eratou sa qai lako yani na wekana sa qai dua beka na tavalena me lai moce koto mai ena dua na vale sa na yarataki yani na sasa oqo ka yacova sara yani na vanua ka moce tu mai kinana tavalena koya. Eke me kakua ni dua sara na tamata meratou sota kaya ena gaunisala. Ni sa yaco yani kina loma ni vale sa na qai sobu sara yani ka sa lai curumi koya sara yani na tavalena. Eke sa na qai mai tukutuku yani me baleta tiko na nona mate. Na veika kece e baleta na nona mate sa na mai tukuna sara e ke . Eke eratou sa qai taorgi koya na wekana sa na qai tukuna sara mai na vuni ni nona mate.
- Na cava edau vakayacori veira na tamata koya ka ra cakava nai tovo lolovira koya ?
- Oqo gona e dodonu meda cakava na ka era via tukuna mai. Baleta ni ra sa cudru era sa narawa sara ni cakava edua na ka.